

Nasilje nad ženama u Hrvatskoj korijene hvata već u školskoj dobi

Autor/ica Saša Radusin

Objavljeno: 26. prosinca 2021.

Tema: građanski odgoj nasilje nad ženama istanbulska konvencija Građanin u školi – ljudska prava, demokracija i društvena zajednica u obrazovanju

U Hrvatskoj je nakon donošenja Konvencije Vijeća Europe o sprečavanju i borbi protiv nasilja nad ženama i nasilja u obitelji, poznatije kao Istanbulske konvencije, nasilje nad ženama, odnosno rodno uvjetovano nasilje, prema izvješćima MUP-a poraslo čak za 50 posto(!), a posebno je zabrinjavajuće, po tom pitanju postalo već nakon nekoliko mjeseci pandemije koronavirusa.

I bez veće analize jasno je, nakon porasta trenda zlostavljanja žena u našem društvu, da je i Istanbulska konvencija kao uostalom i većina zakonskih i

podzakonskih rješenja u Hrvatskoj samo slovo na papiru kojeg se počesto ne drže čak niti suci kad trebaju odmjeriti razne sankcije.

Samo u ovoj godini u Hrvatskoj ubijeno je preko 30 žena, a posljednje je nedavno ubojstvo nesretne žene u Splitu – usred bijela dana pred stotinama šokiranih svjedoka i to u trgovini u kojoj je radila – ponovno dovelo u samo središte javnosti pitanje stvarne implementacije Istanbulske konvencije, ali i stvarne implementacije Građanskog odgoja u škole.

Površan i tek formalan pristup aktualne vlasti

Vrlo brzo nakon splitskog ubojstva na noge se digla cijela javnost, politička i aktivistička zajednica, pa i sama vlada. Gotovo sve važnije političke stranke i aktivističke udruge zatražile su početak stvarne borbe protiv nasilja nad ženama i edukacije od najmlađe dobi, kao i sredstva kako bi se zlostavljane žene i čitave obitelji mogle i fizički razdvojiti od zlostavljača.

Oba ta zahtjeva, financijski i edukativno-pravni ujedno pokazuju i da je ignorantski odnos aktualne vlasti prema stvarnosti – površan i tek formalan pristup rješavanju svih problema u društvu, pa i onih s rodno uvjetovanim nasiljem – zapravo **nesvjesno olakšao još jednom nasilniku da počini zločin** koji je potresao, po tko zna koji put, našu sve kaotičniju, sve tragičniju i sve nesređeniju zemlju.

Podsjećamo premijera da su kazne za nasilnike, suprotno Istanbulske konvenciji, preblage ili nikakve, da njegov zakonodavni okvir ne prepoznaje femicid kao čin rodno uvjetovanog nasilja

Sva, naime, znanstvena istraživanja u posljednjih desetak godina pokazuju da u Hrvatskoj nasilje prema ženama svoje korijene hvata već u školskoj dobi gdje, prema raznim istraživanjima, 12 do 50 posto djece i dalje ne shvaćaju ravnopravnu ulogu žene u obitelji ili u društvu, te je često vide kao "slabiju", ili "drugotnu", kako to uostalom mnogi naši klerici vole reći u namjeri da Hrvatskom konačno prevladaju srednjevjekovni odnosi na svim razinama. No, od tretiranja žene u društvu kao "drugotne" do psihofizičkog nasilja nad ženama, pa i ubojstava, nije dug put.

I same su zagovarateljice rodne ravnopravnosti zavapile da je slučaj još jednom pokazao **kako društvu treba kvalitetna edukacija po ovom pitanju koju može omogućiti Građanski odgoj**, a za koje, prema mnogim informacijama iz naših škola, znamo da se izvodi prilično neujednačeno i neobavezno, ako se uopće i izvodi.

Ono što premijer nije rekao

Drugi problem koji navode aktivistkinje za ženska prava jest problem tzv. sigurnih kuća koje su zajamčene Istanbulskom konvencijom kojom se premijer Plenković hvali da ju je osobno uveo sa svojom većinom, doduše uz malu pomoć lijevog dijela oporbe, u hrvatsko zakonodavstvo. Ono što premijer nije rekao jest da je ta konvencija tek mrtvo slovo na papiru ukoliko se ne provodi, a najbolji je primjer za to da se, čak i u takvim gradovima poput Splita, čitave zlostavljane obitelji nemaju, primjerice, gdje skloniti od mogućih tragedija koje može izazvati nasilnik u obitelji.

Istanbulska konvencija je – bez sredstava za zaštitu i odvajanje žena i ostalih Plenkovićeva nažalost, možda i jedina formalna pobjeda na terenu ljudskih prava koja se sve više pokazuje kao Pirova jer ovako, tek površno shvaćena i neimplementirana do kraja zapravo ne služi ničemu.

Kad Andrej Plenković kaže da "ne može spriječiti primitivce, divljake i kretene" da čine takva kaznena djela, da za to nema lijeka, da jedino što može jest pooštriti Kazneni zakon i ostale zakone te da nema utjecaj na presude sudova, znamo da ne govori istinu

Kako bilo, izjave premijera da je on predložio Saboru uvođenje Istanbulske konvencije, ali da ne može ništa više od toga, jer "ne može spriječiti divljake, primitivce i kretene da rade takva djela" komentirali su mnogi čelni ljudi hrvatske političke i aktivističke scene.

Rada Borić, donedavna saborska zastupnica iz Nove ljevice, koja je sad predsjednica Povjerenstva za ravnopravnost spolova zagrebačke Gradske skupštine, poručila je Plenkoviću da dok obećava da će "pooštriti Kazneni zakon i sve druge zakone, neka prvo provjeri kako se (ne) provodi Istanbulska konvencija". Premijeru je postavila i pitanje zašto još uvijek, ni nakon gotovo sedam godina, Vlada nije donijela nacionalnu politiku ravnopravnosti spolova u kojoj bi trebale biti i mjere kojima bi se nasilje moglo sprečavati.

Po tisućiti put – ključ prevencije leži i u obrazovanju

I iz **udruga B.a.B.e.** podsjećaju na izjavu premijera Plenkovića poslije ubojstva u Splitu, a koju su nazvali skandaloznom, navodeći kako je putem nje pokušao maknuti odgovornost sa sebe i svoje vlade. Prema riječima **Bojane Guberac** iz spomenute udruge, kad premijer kaže da "ne može spriječiti primitivce, divljake i kretene" da čine takva kaznena djela, da za to nema lijeka, da jedino što može

jest pooštriti Kazneni zakon i ostale zakone te da nema utjecaj na presude sudova, "znamo da ne govori istinu".

"Upravo je u njegovim rukama", smatra Guberac, "**poluga moći i upravo on je odgovoran** za možebitne promjene na razini čitavog društva, a ne samo u zakonodavnom okviru. Podsjećamo premijera da su kazne za nasilnike, suprotno Istanbulskoj konvenciji, preblage ili nikakve, da njegov zakonodavni okvir ne prepoznaje femicid kao čin rodno uvjetovanog nasilja, da ne postoji međusektorska suradnja između institucija, da nije izdvojeno niti blizu dovoljno sredstava kako bi se rodno uvjetovano nasilje preveniralo", ukazuje Guberac.

I bez veće analize jasno je, nakon porasta trenda zlostavljanja žena u našem društvu, da je i Istanbulska konvencija kao uostalom i većina zakonskih i podzakonskih rješenja u Hrvatskoj samo slovo na papiru kojeg se počesto ne drže čak niti suci

Dodaje kako mnoge žene koje se odluče prijaviti nasilje proživljavaju institucionalno nasilje zbog čega je nužna kontinuirana edukacija stručnjaka i stručnjakinja u svim sektorima – od vrha do dna.

"Ključ prevencije leži i u obrazovanju, i to ne samo stručnjaka i stručnjakinja. Hrvatska mora educirati djecu i mlade o rodno uvjetovanom nasilju i nasilju uopće ako želimo jednog dana živjeti u društvu koje zaista ima nultu stopu tolerancije na nasilje", zaključila je Guberac još jednom poručivši da **uvođenje obveznog Građanskog odgoja u sve hrvatske škole nema alternativu.**

** Seriju tekstova "Građanin u školi – ljudska prava, demokracija i društvena zajednica u obrazovanju" objavljujemo uz financijsku potporu Agencije za elektroničke medije temeljem provedenog Javnog poziva za ugovaranje novinarskih radova u elektroničkim publikacijama.*